

Matkalla isosuuteen

Huittisten seurakunnan isoskoulutussuunnitelma

Kaisa Vehmaa
Opinnäytetyö, kevät 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suun-
tautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
Kirkon nuorisotyönohjaajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Vehmaa Kaisa, Huittisten seurakunnan isoskoulutussuunnitelma, Diak Etelä, Järvenpää. Kevät 2012, 60 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (amk) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa Huittisten seurakunnalle isoskoulutussuunnitelma. Isoskoulutussuunnitelman tavoitteena on luoda pohja vuoden kestävälle koulutukselle, ja se on tarkoitettu isoskoulutusta toteuttavien käyttöön.

Opinnäytetyön idea lähti liikkeelle siitä, että Huittisten seurakunnassa ei ole olemassa mitään kirjallista tuotosta isoskoulutuksen toteuttamiseen. Työntekijöiden vaihtuessa on hankalaa suunnitella ja toteuttaa jotain, jolle ei ole mitään valmista pohjaa. Tästä ideasta liikkeelle lähtenyt ajatus poiki yhteydenoton seurakunnan isoskoulutuksesta vastaaviin henkilöihin ja suunnitelman toteuttaminen alkoi.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi varsinaisesti syksyllä 2011 palaverilla, johon oli kutsuttu ne henkilöt, jotka Huittisissa isoskoulutusta toteuttavat. Tässä palaverissa kirjattiin ylös jokaisen koulutuskerran aiheet, joihin sitten oli tarkoituksena suunnitella tavoitteet. Näistä aiheista ja tavoitteista muodostui Huittisten seurakunnan isoskoulutussuunnitelma, joka on ollut käytössä syksystä 2011 alkaen.

Suunnitelmaa on arvioitu kyselyillä, joka on teetetty sekä isoskoulutukseen osallistuneille nuorille sekä isoskoulutusta toteuttaville ohjaajille. Suunnitelma ja koulutus on todettu olevan toimivia kokonaisuuksia ja ne ovat täyttäneet tavoitteensa.

Avainsanat: Rippikoulu, isostoiminta, isoskoulutus, isonen

ABSTRACT

Vehmaa, Kaisa, A group leader plan in the congregation of Huittinen 60 p., 3 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, April 2012. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work . Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this study was to develop a training plan of group leading for confirmation training. The goal of the training plan is to be a resource for them who teach and train group leaders. The plan is designed for a training that lasts one year.

The idea of this thesis is based on the fact that there is no literary material for group leader training in the congregation of Huittinen. While the workers change it is difficult to plan and put into practice actions that do not have any complete bases. With these thoughts in mind the contact with group leader training organizer was taken and so this project started.

The thesis process officially began in the autumn of 2011. The group leader training organizer participated in a meeting where the subjects of group leader training were documented. These subjects formed the aims and together they built up the plan of the training plan of group leading that has been used in Huittinen from the autumn of 2011.

The plan has been evaluated by questionnaires for youngsters who participated in the group leader training and the trainers. Both the plan and the training has been accepted as a functional scheme and they have fulfilled the aims.

Keywords: Confirmation training, Training of group leaders, Group leader

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 RIPPIKOULU	8
2.1 Rippikoulun sisältö	8
2.2 Rippikoulun yleistavoite ja jaksojen tavoitteet.....	10
3 ISOSTOIMINTA RIPPIKOULUN JATKONA.....	12
3.1 Isosen merkitys rippikoulussa.....	13
3.2 Miksi isoseksi?	13
3.3 Isosen tehtävät rippikoulussa ja leirillä	14
3.4 Isoskoulutus	15
4 HUITTISTEN SEURAKUNTA	18
5 HUITTISTEN SEURAKUNNAN ISOSKOULUTUSSUUNNITELMA	20
5.1 Tavoitteet.....	20
5.2 Prosessin kuvaus ja kyselyn toteuttaminen	20
5.3 Koulutuksen sisällöt.....	22
6 ISOSKOULUTUSSUUNNITELMAN ARVIOINTIA JA POHDINTAA	25
6.1 Isoskoulutuslaisten näkökulma	25
6.1.1 Kristinuskon kertausaiheet.....	25
6.1.2 Isoskoulutuksessa saadut taidot ja tiedot.....	26
6.1.3 Mitä kehitettävää koulutuksessa olisi?	27
6.1.4 Isoskoulutusleirit	28
6.1.5 Koulutukseen tulijoiden odotukset	29
6.1.6 Millainen on hyvä isonen?.....	29
6.1.7 Mitä tapahtuu isoskoulutuksen jälkeen?	30
6.2 Kouluttajien näkökulma	31
6.2.1 Uudet teemat ja aiheet.....	31
6.2.2 Kertaamisen toteutus ja tarpeellisuus	31
6.2.3 Mitä kehitettävää koulutuksessa vielä olisi?.....	32
6.2.4 Koulutusmalli	33
7 LOPPUPOHDINTA	35
LÄHTEET	36
LIITTEET	38

Liite 1:Huittisten seurakunnan isoskoulutussuunnitelma
Liite 2: ISOSKOULUTUKSEN PALAUTE-KYSELY
Liite 3 Isoskoulutus Huittisten seurakunnassa

1 JOHDANTO

Rippikoulu on seurakuntien kantava voima ja se on säilyttänyt asemansa nuoria laajasti kokoavana työmuotona. Noin 90 % nuorista käy rippikoulun ja lähes 2000 rippikoululaista liittyy kirkkoon sen yhteydessä. (Kuusi & Porkka 2006, 3.) Olisi vaikea kuvitella, minkälaiset rippikoulut olisivat ilman isosia.

Isostoiminta on nuorisotyön yksi tärkeimmistä toimintamuodoista ja isoskoulutus on osa isostoimintaa. Vuonna 2002 isoskoulutukseen osallistui yhteensä yli 21 000 nuorta. Isosia koulutetaan erilaisiin tehtäviin seurakunnissa. Isoskoulutus poikkeaa rippikoulusta siten, ettei siihen ole olemassa valmista suunnitelmaa. Seurakunnissa koulutusta on toteutettu monella tapaa ja monissa seurakunnissa on olemassa valmiit suunnitelmat koulutusta varten. Isoskoulutus-suunnitelma ei ole pakollinen, eikä siihen ole siis mitään valmista kaavaa, jonka mukaan sitä voisi toteuttaa. (Porkka 2004, 130–132.)

Tämä opinnäytetyö on lähtenyt siitä huomiosta, että työskennellessäni Huittisten seurakunnassa, ettei siellä ole isoskoulutussuunnitelmaa. Isoskoulutus-suunnitelmalle olisi kuitenkin tarvetta, sillä työntekijöiden vaihtuvuus on tuonut esille sen, ettei koulutusta ole helppo toteuttaa ilman olemassa olevia raameja. Itse uutena työntekijänä tämä vaivasi minua, sillä oli vaikea suunnitella koulutuskertoja tietämättä, mitä edellisellä kerralla oli tehty ja mitkä olivat tavoitteet koko vuodelle.

Kaiken toiminnan edellytyksenä on mielestäni sen tavoitteellinen suunnittelu. Isoskoulutus ei tee tässä asiassa poikkeusta, sillä se on toimintaa, joka tähtää siihen, että nuoret saavat eväitä omaan henkiseen ja hengelliseen kasvuun. Isoskoulutuksessa opitaan myös käytännön asioita ja isosena olemiseen liittyviä asioita sekä samalla tietenkin syvennyttään kristinuskon asioihin.

Tätä opinnäytetyötä varten olen tutustunut isotoiminnan ja isokoulutuksen kirjallisuuteen sekä aikaisempiin tutkimuksiin. Rippikoulua ja isoskoulutusta on tutkitu paljon ja kirjallisuuttakin alkaa löytyä sen johdosta enemmän. Tätä työtä var-

ten en etsinyt varsinaisesti isoskoulutusmateriaaleja, vaan tietoa isosuudesta, sen merkityksestä ja rippikoulusta. Jouko Porkan teokset olivat suuressa roolissa tässä työssä ja niitä olen käyttänyt paljon. Porkan tutkimusten merkitys isostoiminnan kehittämiseksi on ollut suuri. Muista opinnäytetöistä ja graduista haluan mainita Anitta Kuusisen gradun vuodelta 1999, jossa hän tutki rippikoulun ryhmänohjaajien roolia sekä ammattikorkeakouluista valmistuneet opinnäytetyöt, jotka käsittelevät isoskoulutusta: Lasse Korhosen opinnäytetyö ”Isosen roolit Tuusulan seurakunnassa” sekä Niina Peltolan työ ”Isosten kokemuksia Kempeleen seurakunnan isostoiminnasta”. Nämä työt käsittelevät samoja aihealueita kuin oma työni ja ovat siksi mainitsemisen arvoisia. Isoskoulutukseen jollain tavalla liittyä opinnäytetöitä ja graduja löytyy paljon.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa Huittisiin isoskoulutussuunnitelma. Tässä suunnitelmassa tavoitteena on koota jokaiselle yhdeksälle koulutuskerralle aiheet ja tavoitteet, joita jokainen työntekijä voi muokata omalla tavallaan. Suunnitelma on ollut käytössä syksystä 2011 saakka.

2 RIPPIKOULU

Rippikoulu on evankelis-luterilaisen kirkon kasteopetusta ja siellä voi pohtia yhdessä muiden kanssa elämään ja uskoon liittyviä asioita. Rippikoulussa tarkoituksena on tutustua sen kirkon uskoon, johon on kasteessa liitetty. Rippikoulun voi käydä ryhmässä tai yksityisesti, leiri-, päivä- tai iltarippikouluna. Rippikouluja on monenlaisia, mutta aina ne voi tiivistää kolmeen tärkeään sanaan: elämä, usko ja rukous. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Rippikoululla on vahva asema osana nuorten elämää. Rippikoulun käymistä pidetään 15-vuotiaiden normaaliin elämään kuuluvana asiana. Suomessa valtaosa rippikoululaisista suorittaa rippikoulun leirimuotoisena ja se on yksi suomalaisen rippikoulunjärjestelmän vahvuuksista ja erityisyyksistä. (Niemelä 2007, 7-9.)

2.1 Rippikoulun sisältö

Rippikoulun perusrakenne on seurakuntayhteys, jonka varaan työskentely rakennetaan. Sisällöllisen perusrakenteen rippikoululle antaa Katekismus, ja sen mukaan opetuksen keskeisiä asioita ovat elämä, usko ja rukous. Nuoren elämä, kirkon uskon sisältö ja rukous ovat kuin kolme koria, joista otetaan materiaalia rippikoulun opetukseen ja oppimiskokonaisuuksiin. Nämä kolme teemaa kulkevat rippikoulussa rinnakkain ja limittäin; ne tukevat ja vahvistavat toisiaan. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 17- 18.)

Rippikoulusuunnitelma 2001 antaa raamit rippikoulujen toteuttamiselle. Rippikoulujen on tarkoitus olla joustavia ja muunneltavia. Paikallisseurakunnat saavat suunnitella omat rippikoulunsa elämä, usko ja rukous- teeman mukaisiksi. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 19.) Rippikoulun paikallissuunnitelmat laaditaan seurakunnissa siten, että niiden suunnitteluun osallistuvat kaikki rippikoulutyötä tekevät työntekijät. Suunnitelma on työntekijöiden yhteinen sopimus siitä, miten rippikoulu toteutetaan laadukkaasti kyseisessä seurakunnassa. (Kuusi&Pruuki

2006, 123.) Rippikoulun toteuttamiseen vaikuttavat opettajien henkilökohtaiset taidot, tiimin yhteiset valmiudet, nuorten yksilölliset ominaisuudet ja rippikoulu-ryhmän luonne. Rippikoulun oppimisympäristökin on mukana vaikuttamassa kokonaisuuteen. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 19.)

Rippikoulusuunnitelma 2001 on luonteeltaan puitesuunnitelma, jonka pohjalta paikallisseurakunnat laativat omat rippikoulua koskevat suunnitelmat. Rippikoulusuunnitelmassa tavoitteet koskevat koko rippikoulua, eikä vain jotain tiettyä opetustilannetta. (Pruuki 2010, 96.)

Rippikoulun kesto on puoli vuotta ja siihen kuuluu yhteensä 80 oppituntia. Siihen voi sisältyä tapahtumia, vierailuja ja retkiä. Rippikouluun yleensä liittyvä leirijakso kestää yleisimmin viikon verran. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Rippikoulu on prosessi, jossa edetään rakenteellisesti tietyn kaavan mukaan. Ensin on rippikouluun orientoitumisen ja työskentelyn aloittamisen vaihe. Seuraavaksi tulee rippikoulun perusjakso, jolloin oppiaines työstetään ja prosessoidaan. Lopuksi rippikoulussa on opittujen asioiden koostaminen, syventyminen ja arviointi. Sitten aletaan valmistautumaan konfirmaatioon ja rippikoulun jälkeiseen aikaan. Tärkeää on muistaa, että perusjakson aikana tapahtuva oppiminen, syventyminen ja koostaminen kytketään nuoren omaan elämään arkisten tilanteiden kautta. (Rippikouluopas, 19 -20.)

Rippikoulusuunnitelmassa ei määritellä tarkasti, kuinka kauan eri jaksot kestävät. Rippikoulujen yhteneväisyyden vuoksi on kuitenkin määritelty tuntimäärät eri jaksoille. Seurakuntayhteyteen tunteja on käytettävissä 8-16, perusjaksoon 44–56 tuntia, päätösjaksoon ja konfirmaatioon 4-10. Rippikoulujen suunnittelu tiimi vastaa siitä, mihin asioihin milläkin leirillä halutaan keskittyä ja mitä halutaan painottaa. (Rippikouluopas, 20.)

Rippikoulusuunnitelma 2001 edellyttää, että rippikoulun kesto on vähintään puoli vuotta ja tämän ajatuksen taustalla on ajatus siitä, että pitkäkestoinen opiskelu johtaa syvempiin ja pysyvämpiin oppimistuloksiin. Rippikoulu ei ole siis vain lei-

rin ympärille rakennettu kokemus, vaan pitkäkestoinen kokonaisuus, jonka tavoitteena on juurruttaa nuoria seurakunnan toimintaan. (Pruuki 2010, 99.)

Rippikoulun vähintään puolivuotiseen aikaan kuuluu yksi tai useampi intensiivijakso, jossa rippikouluryhmä kokoontuu yhdessä opettajien ja isosten kanssa. Näitä intensiivijaksoja voivat olla esimerkiksi yhden päivän kestävät kokoontumiset, viikonloppuleirit, iltatapaamiset, kaupunkijaksot sekä pidempikestoiset leiri-, päivä- tai rippikoulujaksot. Intensiivijaksojen lisäksi rippikouluun kuuluu myös monenlaisia pienryhmä- tai itsenäistä toimintaa. Tämä voi toteutua esimerkiksi siten, kun nuoret tutustuvat seurakunnan toimintaan. Itsenäinen työskentely voi olla toiminnallista tai sitten tiedollista opiskelua. Tulevaisuudessa mennään varmasti yhä enemmän siihen suuntaan, että käytetään enemmän ja enemmän virtuaalisia oppimisympäristöjä. (Rippikouluopas, 15.)

2.2 Rippikoulun yleistavoite ja jaksojen tavoitteet

Rippikoulun yleistavoite on, että nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu, kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakunta yhteydessä. Yleistavoitteesta voidaan sitten johtaa sitä tarkentavia tai konkretisoivia kokonaistavoitteita, jotka voidaan laatia esimerkiksi jollekin jaksolle. (Pruuki 2010, 96.)

Jokaiselle rippikoulun jaksolle on olemassa omat tavoitteet. Aloituskakson tavoitteena on, että nuori tuntee kuuluvansa ryhmään ja suuntautuu yhteiseen oppimiseen ja rippikoulutyöskentelyyn. Aloituskakson keskeisiä sisältöjä ovat tutustuminen, lämpimän vuorovaikutuksen rakentaminen, ryhmäytyminen, nuorten odotusten kartoittaminen, rippikoulun tarkoitus, yhteisten tavoitteiden luominen, aikaisemman opitun kartoittaminen ja suuntautuminen rippikoulun keskeisiin sisältöihin. (Pruuki 2010, 100.)

Perusjaksoon kuuluu kolme teemaa: elämä, usko ja rukous, ja näille jokaiselle teemalle on olemassa omat tavoitteet. Elämä-osion tavoitteena on se, että nuori etsii vastauksia oman elämänsä tärkeisiin kysymyksiin ja saa tukea kasvuunsa

kristittynä. Usko-osio seuraa kastetunnustuksen kolminaisuusopillista perusrakennetta ja kirkon uskon sisällön opiskelu kytketään nuoren elämänkysymyksiin ja hengellisen elämän hoitoon. Rukous-osion tavoitteena on, että nuori löytäisi rukouksen ja jumalanpalveluksen tapana olla ja elää Jumalan kasvojen edessä. (Pruuki 2010, 101.)

Päätösjakson tavoitteena on, että nuori kykenisi arvioimaan ja jäsentämään oppimaansa, liittämään sen laajempiin kokonaisuuksiin ja löytämään sille merkityksen elämässään. Tavoitteena on myös valmistautuminen konfirmaatioon. (Pruuki 2010, 103.) Vaikka rippikoulusuunnitelma 2001 ei pohjaudukaan vain yhteen oppimiskäsitykseen, on siellä vahvasti esillä konstruktivistinen oppimiskäsitys, jonka tavoitteena on liittää aiemmin opitut tiedot ja taidot uuteen ja soveltaa niitä käytäntöön. Rippikoulusuunnitelmassa on piirteitä myös kahdesta muusta oppimiskäsityksestä, jotka ovat kokemuksellinen oppimisteoria ja sosiaalisen oppimisen teoria. (Antola 2006, 11.) Sosiaalisen oppimisen teoriassa tarkastellaan ympäristössä vaikuttavien mallien ja esimerkkien merkitystä oppimiselle ja rippikoulu tukee teorian oivalluksia, sillä rippikoulussa nuoret jäljittelevät isosten käyttäytymistä. Kokemuksellisen oppimisen mallissa puolestaan annetaan opiskelevan kokemuksille ja elämyksille keskeinen rooli. Tätä mallia voi helposti hyödyntää rippikoulussa silloin, kun käsitellään sellaisia teemoja, joista nuorille on kertynyt omia kokemuksia. (Pruuki 2010, 59–61.) Oppiminen on tehokasta ja motivoivaa, jos opittava asia on oppijalle tärkeä ja liittyy hänen kysymyksiinsä ja elämäänsä. Opetuksen tehtävä on edistää oppimista, mutta sen tehtävänä ei ole kuitenkaan siirtää oppijalle suoraan tietoa, vaan oppiminen edellyttää aina yksilön tai ryhmän omaa aktiivisuutta. (Rippikoulusuunnitelma 2001, 11–12.) Päätösjakso toimii kokoavana kokonaisuutena, jossa opittua voidaan nuorten kanssa linkittää heidän omaan elämäänsä ja kokemusmaailmaansa.

Seurakuntayhteys-osion tavoitteena on, että nuori tuntisi seurakunnan ja kirkon toimintaa ja eläisi seurakuntayhteydessä. Seurakunnan toimintaan osallistuminen tapahtuu mieluiten siten, että se sisältyy rippikoulun eri vaiheisiin. (Pruuki 2012, 104.)

3 ISOSTOIMINTA RIPPIKOULUN JATKONA

Isostoiminta on rippikoulun luonnollinen jatke. Rippikoulut eivät toimisi ilman isosia, joten on aivan selvää, että isostoiminta kuuluu tähän luonnollisena jatkona seurakuntien nuorisotyössä. Isoskoulutukseen tulee juuri rippikoulunsa käyneet innokkaat tulevat isokset. He ovat oppineet rippikoulussa monia asioita ja isostoiminnassa ja isoskoulutuksessa he saavat mahdollisuuden oppia vielä lisää. (Paananen & Tuominen 2002, 11.)

Monissa seurakunnissa nuorisotyön ydin on isostoiminta ja joissain seurakunnissa se on jopa nuorisotyön ainoa muoto. Isostoiminnan tavoitteena on sitouttaa nuoria seurakunnan toimintaan ja tarjota heille aikaa ja tilaa hengelliselle kasvulle sekä oman paikan löytämiselle. Isostoimintaa voidaan kuvailla rippikoulun tavoin kirkkomme lippulaivana ja isostoiminnan sekä rippikoulun suosio myös kietoutuvat yhteen. Kiinnostus isostoimintaa kertoo myös osittain siitä, että rippikoulu on onnistunut ja se halutaan kokea uudelleen. (Niemelä 2007, 117.)

Isoskulttuurilla on pitkät perinteet, jotka ulottuvat jo 1930-luvulle, jolloin järjestettiin ensimmäinen leiririppikoulu. Jo ensimmäisillä leiririppikouluilla oli käytössä isoja siskoja tai veljiä apuna. (Porkka 2004, 7.) Näiden nuorten rooli muotoutui niin merkittäväksi, että vähitellen tästä tavasta tuli yleinen kaikissa Suomen seurakunnissa. Tehtävä muistutti isoveljen- tai sisko roolia, joten näitä nuoria alettiin kutsua isosiksi. (Kiilunen, Rantavuori & Salo 2002, 5.)

Isoskoulutuksen ja isostoiminnan käsitteet saattavat aiheuttaa hieman hämmennystä, sillä seurakunnissa nimityksiä näille toiminnoille on monenlaisia. Monissa seurakunnissa isostoiminta saattaa olla koulutuspainotteista, joka voi myös aiheuttaa hankaluuksia. Tärkeintä on kuitenkin se, että koulutus ei olisi vaan tietynlaista suorittamista, vaan kasvamista seurakunnan vastuunkantajaksi. (Porkka 2004, 130–131.) Tässä opinnäytetyössä olen päättänyt sanaa isoskoulutus, sillä Huittisten seurakunnassa se on yleisimmin käytetty termi, joka myös kuvaa siellä tapahtuvaa toimintaa parhaiten.

3.1 Isosen merkitys rippikoulussa

Isot ovat leirin hengenluojia. Isot kantavat vastuuta ja ovat tiedonvälittäjiä leiriläisten ja leirin johtajien välillä. Parhaimmillaan isonen on kuuntelija ja auttaja. (Porkka 2004, 130.) Rippileiri ilman isosia olisi kuin jalkapallojoukkue ilman maalivahtia. Isot ovat tärkeässä roolissa jokaisella leirillä. Isot ovat apuna ja tukena käytännön asioissa, mutta merkittävin rooli heillä on leirin hengen luomisessa. Isosia on otettu leireille mukaan, jotta rippikoululaiset saisivat kontakteja uskoviin nuoriin. (Romppainen 1992, 24.)

Tutkimusten mukaan rippikoulun onnistumisen edellytys ja vetovoima ovat isot. Heillä on suuri merkitys rippikoulun tavoitteiden toteutumisessa. Isot ovat monella tapaa keskeneräisiä, mutta heidän innokkuutensa ja aitoutensa tempaavat rippikoululaiset mukaan myönteiseen leirihenkeen. (Harjunpää, Paananen, Parviainen & Saarainen 1994, 12.)

Isot ovat rippikoululaisille side seurakuntaan. Isosten kautta nuoret pääsevät rippikoulun jälkeen mukaan seurakunnan toimintaan erilaisten kokoontumisten ja tapaamisten yhteydessä. (Harjunpää ym. 1994, 12.) Tämä voi onnistua siten, että rippikoulun aikana isosten ja nuorten välille syntyy luottamuksellinen suhde, johon rippikoululaiset voivat tukeutua. Isosten avulla he voivat etsiä omaa paikkaansa seurakunnassa rippikoulun jälkeen. (Porkka 2004, 131.)

3.2 Miksi isoseksi?

Isoseksi lähtemiseen on monia syitä, mutta suurin syy tähän on yleensä se, että haluaa kokea oman rippileirinsä uudelleen. On olemassa neljä eri isostyyppiä, joiden perusteella isoskoulutukseen lähtijät voidaan luokitella. Ne ovat monipuolisesti motivoituneet, sosiaalisesti ja ulkoisesti motivoituneet, hengellisesti motivoituneet ja heikosti motivoituneet. Monipuolisesti motivoituneita isosia on kolmannes ja he odottavat isosena toimimiselta hengellisiä sisältöjä, omaan kasvuun liittyviä tekijöitä sekä sosiaalisia tekijöitä. Sosiaalisesti ja ulkoisesti motivoituneita on alle kolmannes ja heille hengelliset kysymykset ovat etäisiä, eikä hei-

tä juurikaan kiinnosta omaan kasvuun tai uskontoon liittyvät teemat. He ovat luultavasti lähteneet isostoimintaan mukaan kaverin seurana tai haluavat vapaa-ajalle jotain mukavaa tekemistä. Hengellisesti motivoituneilla on halu oppia teologisia sisältöjä ja näitä isostyyppejä on useimmin pienissä maaseudun seurakunnissa. Noin neljännes isostoimintaan lähtijöistä on hengellisesti motivoituneita. Heikosti motivoituneita on noin 12 % ja he eivät odota isostoiminnalta juuri mitään. Heidän orientoitumisensa toimintaan on hyvin passiivista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Isoseksi lähtemiseen yksi suuri syy on se, että jotkut haluavat pitää hauskaa. Nuoret kokevat siis hyvin eri tavoin isosuuden, jotkut ajattelevat sitä syvällisemmin ja haluavat olla hyödyksi ja avuksi toisille nuorille. Joillakin voi olla halu viedä sanomaa, evankeliumia eteenpäin. Kaikki syyt ovat hyväksyttäviä, mutta oman leirin kokeminen uudelleen on mahdoton tehtävä, sillä kaikki leirit ovat erilaisia ja ainutkertaisia. Samaa tunnelmaa ei voi saada takaisin, sillä uuden porukan kanssa muodostuu omanlaisensa ilmapiiri. Koskaan ei ole kahta samanlaista leiriä, sillä ihmiset vaihtuvat eikä koskaan voi ennakoida, millainen leiristä tulee. (Romppainen 1992, 24.)

3.3 Isosen tehtävät rippikoulussa ja leirillä

Isot ovat leirillä apuna ohjaajille käytännön tehtävissä ja ryhmän vetäjän roolissa. Isot luovat positiivisen leirihengen ja he voivat myös tehdä havaintoja leiristä ja leiriläisistä. Isonen toimii leirillä välittäjänä: hän välittää tietoa leiriläisiltä ohjaajille ja toisinpäin ja on leirillä tekemässä työtä rippikoululaisia varten. Isonen välittää leiriläisistä ja välittää ilmapiirin leiriläisiltä ohjaajille, koska ohjaajat eivät aina välttämättä ole tietoisia siitä, mitkä asiat leiriläisiä puhuttavat, hämmittelevät tai mietityttävät. (Romppainen 1992, 24.)

Anitta Kuusinen on tutkinut vuonna 1999 valmistuneessa gradussaan isosen rooleja ja tehtäviä rippikoulussa. Hän nimesi aineistonsa pohjalta isosen roolit ja alaroolit käsitteillä, jotka ovat osittain keskenään jännitteessä. Kuusinen on nimennyt kuusi erilaista roolia, jotka ovat välittäjä, työnjakaja, esikuva, luottohen-

kilö, hengenluoja ja kaveri. Välittäjä on sillanrakentaja rippikoululaisten ja työntekijöiden välillä. Isonen auttaa osapuolia ymmärtämään toisiaan, mikäli konfliktitilanteita syntyy. Työnjakaja kantaa osan rippikoulun opetus-, ohjelma-, ja turvallisuusvastuusta ja ryhmänjohtaja näkee itsensä usein apulaisena ja työntekijät työtovereina. Isot näyttävät rippikoululaisille mallia leirielämästä ja toimivat näin esikuvina. Isonen on myös esikuva nuoresta kristitystä, joka auttaa rippikoululaisia suhtautumaan myönteisesti rippikoulussa käsiteltäviin asioihin. Luotohenkilö isonen kuuntelee rippikoululaisen asioita ja ohjaa nuoria hienovaraisesti arkaluonteisissa asioissa ja on aina tavoitettavissa juttukaveriksi. Isonen on hengenluoja, joka huolehtii leirin ilmapiiristä innostamalla rippikoululaisia mukaan yhteiseen tekemiseen. Isonen luo viihtyvyyttä ja turvallisuutta ottamalla huomioon jokaisen rippikoululaisen ja hengenluoja isonen käyttää työvälineenään erityisesti iltaohjelmaa. Isonen on myös kaveri, isosisko tai veli, joka on esikuvana rippikoululaisille. (Kuusinen 1999, 94–95.)

Jotta rippikoulussa otettaisiin käyttöön ajatus kolmesta korista, tulisi isosten olla myös mukana toteuttamassa rippikoulun hartauselämää ja jumalanpalveluksia. (Kirkkohallitus 2001). Leirillä tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että isosille annetaan vastuuta ilta- ja aamuhartauksissa. Rippikoululaiset voivat oivaltaa sen, että isot ovat aivan tavallisia nuoria ja heihin on helppo samaistua. (Harjunpää ym. 1994,12.)

3.4 Isoskoulutus

Isoskoulutus on osa isostoimintaa ja isoskoulutus on tavallaan rippikoulun jatkokoulutusta. Isoskoulutuksen tavoite on valmistaa nuoria tehtävänsä rippikoulussa, mutta yhtä tärkeä tavoite on nuoren oman kasvun tukeminen ja ohjaaminen. Isoskoulutus eroaa rippikoulusta siitä, ettei sillä ole yhtenäistä suunnitelmaa tai runkoa, jonka pohjalta sitä seurakunnissa toteutetaan. (Paananen & Tuominen 2002,11.) Isoskoulutus tarjoaa nuorelle hyvän mahdollisuuden etsiä omaa identiteettiään. Nuori tarvitsee aikuisien tukea omassa kasvussaan ja esimerkiksi hyvin koulutetut seurakunnan työntekijät voivat olla avainasemassa tässä nuoren elämänvaiheessa. (Harjunpää ym., 1994, 13.)

Ensimmäinen isoskoulutusmateriaali on julkaistu vuonna 1966. Se oli leiririppikoulun isojen siskojen ja veljien valmennuskurssimateriaali, jossa korostettiin isosen vastuuta rippikoululaisista ja materiaalissa tähdättiin isostoiminnan kautta jumalanpalvelusherätyksen syttymiseen. (Porkka 2004, 70.)

Jokaisessa seurakunnassa suunnitellaan ja toteutetaan omanlainen koulutus. Koulutuksen kesto ja muodot vaihtelevat jokaisen seurakunnan omien tarpeiden ja toiveiden mukaan. Noin kolmasosa seurakunnista pitää vuodessa vain yhden rippikoulun ja suurin osa näistä on niitä paikkakuntia, joilla ei ole opiskelumahdollisuuksia ja joissa koulumatkat ovat pitkiä. Näiden pienten seurakuntien todellisuus on hyvin erilainen kuin suurten seurakuntien, jotka voivat koota suuria nuorisojoukkoja. Juuri tämän seurakuntien erilaisuuksien vuoksi isoskoulutuksella ei voi olla yhtä ja ainoaa valtakunnallista rakennetta. (Porkka 2004, 135.)

Voidaan kuitenkin puhua yhteisistä periaatteista, toimivista kokonaisuuksista ja toteutustavoista. Isoskoulutuksen rakenteeseen on olemassa perusmallit, joista kukin seurakunta voi valita itselle sopivan. Malleja on neljä: lyhyiden intensiivikurssien malli, iltakoulumalli, modulimalli ja nuorteniltamalli. (Porkka 2004, 135.)

Lyhyiden intensiivikurssien mallissa isoskoulutus toteutetaan järjestämällä riittävän paljon ja suhteellisen pitkiä, viikonlopun kestäviä kokoontumisia tai leirejä. Tässä mallissa voidaan käyttää yksilöllisiä etätehtäviä, jotka voivat olla esimerkiksi Internetissä. Tämän mallin heikkous on se, ettei ole säännöllisiä kokoontumisia, jotka tukevat sosiaalista kanssakäymistä ja ryhmäytymistä. (Porkka 2004, 135.)

Iltakoulumallissa kokoonnutaan säännöllisesti kerran viikossa yhteen ja lähestytään erilaisia aiheita eri menetelmiä käyttäen ja näihin kokoontumisiin kuuluu aina hartauselämä. Tämän mallin vahvuutena on sen säännöllisyys. Isosuuden perustiedot ja taidot tulevat opetetuksi, mutta mallin heikkoutena on se, että se saattaa jäädä irralliseksi osaksi muusta seurakuntaelämästä. Sitä voi olla vaikea linkittää jopa nuorten toimintaan. (Porkka 2004, 135.)

Modulimallissa koulutus koostuu yhteisistä kokoontumisista, joihin liittyy toiminnan ja yhdessä olemisen ohella hartauselämä. Mallissa on mukana myös tapahtumia ja projekteja, jotka saattavat liittyä muuhun seurakunnan toimintaan, esimerkiksi diakoniaan. Modulimallin positiivinen puoli on sen räätälöitävyys, mutta se saattaa silti jäädä irralliseksi. (Porkka 2004, 135.)

Nuorteniltamallissa isoskoulutus on tärkeä osa seurakunnan nuorten toimintaa. Tällöin seurakunnassa ei ole erillistä isoskoulutusta. Nuorteniltojen keskellä on eri-ikäisiä nuoria kokoavia ryhmiä, joissa käsitellään nuorten omia, tärkeitä asioita. Hartauselämä kuuluu oleellisena osana tähänkin malliin ja nuorten toiminnan ja isoskoulutuksen raja on tarkoituksella huomaamaton. Malli on monessa suhteessa ihanteellinen isoskoulutusmalli, mutta vaatii suuret tilat ja työntekijöitä, jotta useat eri ryhmät voivat tiloissa toimia. (Porkka 2004, 135.)

4 HUITTISTEN SEURAKUNTA

Huittisten seurakunta on vanhaa kirkollista seutua, jonka juuret voidaan löytää jo keskiajalta. Huittisten kirkko on seissyt paikallaan jo 500 vuotta ja lisäksi Huittisista löytyy Vampulan kirkko ja Huhtamon kirkko. Vuonna 2009 Vampulan seurakunta liitettiin Huittisten seurakuntaan kuntaliitoksen myötä. Huittisten seurakunnassa on vuonna 2012 jäseniä noin 9300. Seurakunnan toiminta on vilkasta ja kokoontumisista keskeisin on jumalanpalvelus, jota vietetään sunnuntaisin ja kirkollisina juhlapyhinä. Monet pienryhmät ja muut tilaisuudet palvelevat Jumalan kohtaamista ja keskinäistä yhteyttä. Seurakunnassa eri-ikäisille suunnattu toiminta kokoa samassa elämänvaiheessa olevia yhteen. Seurakunnan toimintaa kuuluu yleinen seurakuntatyö, musiikkitoiminta, lapsityö, varhaisnuorisotyö, nuorisotyö, rippikoulutyö, diakoniatyö, yhteiskuntatyö, evankelioimistyö ja lähetys työ. Seurakunnassa työskentelee noin 30 työntekijää. (Huittisten seurakunta i.a.)

Huittisten seurakunnassa työskentelee kolme nuorisotyönohjaajaa. Yksi työskentelee pääsääntöisesti Huittisten alueella ja vastaa rippikoulun jälkeisestä nuorisotyöstä. Yhden ohjaajan vastuulla on varhaisnuorisotyö Huittisten alueella ja yksi työskentelee Vampulan kappeliseurakunnan alueella. Kaikki kolme ohjaajaa osallistuvat isoskoulutukseen ja rippikoulutyöhön.

Nuorisotyö on monipuolista ja varhaisnuorten keskuudessa se painottuu kerhotoimintaan. Nuorille suunnattua toimintaa ovat nuortenillat, avoimien ovien illat, raamattupiirit, peli-illat, messut ja erilaiset tapahtumat. Nuortenilloissa kävijämäärät vaihtelevat, parhaimmillaan illassa on ollut kävijöitä 60. Viikoittaiseen toimintaan kuuluvat torstain raamattupiiri, perjantain nuortenilta, lauantain avoimet ovet ja sunnuntain pelivuoro. Kerran kuukaudessa järjestetään nuorten messu sekä yhteiskristillinen nuorisokahvila.

Rippikouluja Huittisissa on vuosittain neljä. Ikäluokkien koosta riippuen leirejä on ollut enemmän tai vähemmän ja päivärippikoulun tarve on arvioitu vuosittain. Leiri järjestetään seurakunnan omassa leirikeskuksessa, Ylistenrannassa, joka

sijaitsee muutaman kymmenen kilometrin päässä Huittisten keskustasta. Lisäksi tarjolla on ollut jo usean vuoden ajan, yhteistyössä Sastamalan seurakunnan kanssa, rippileiri Israeliin hiihtolomalla. Huittislaisia osallistujia on ollut viime vuosina muutamia.

Isoskoulutus on vuoden mittainen ja alkaa syyskuussa. Isoskoulutukseen voi ilmoittautua kesän leirien jälkeen nuoriso-ohjaajille. Isoskoulutus alkaa ja päättyy viikonloppuleiriin ja muuten kokoontumiset ovat kerran kuussa, lauantaisin klo 11–13. Tätä mallia on toteutettu muutaman vuoden ajan ja sama malli jatkuu myös uuden suunnitelman myötä.

5 HUITTISTEN SEURAKUNNAN ISOSKOULUTUSSUUNNITELMA

Tämän opinnäytetyön liitteenä on Huittisten seurakunnan isoskoulutussuunnitelma. Jokaiselle koulutuskerralle on olemassa kaksi aihetta. Toinen on isosuuteen liittyvä aihe ja toinen on kristinuskon kertausaihe. Koulutuserroille on suunniteltu tavoitteet, joiden mukaan jokainen kouluttaja voi luoda oman ohjelmansa jokaiselle kerralle. Isoskoulutuksessa noudatetaan jo aiemmin mainittuja oppimiskäsityksiä, etenkin konstruktivistinen käsitys näyttäytyy, sillä isosilta testataan aiemmin opitut asiat ja niiden perustella lähdetään rakentamaan koulutusta. Nuorisotyön tiimi on valinnut aiheet sen perusteella, mitä he itse kokevat tärkeäksi isosuudessa ja kristinuskon perusasioissa.

5.1 Tavoitteet

Tavoitteena oli tuottaa kirjallinen suunnitelma isoskoulutuksen toteuttamiseen. Koulutuksesta tulisi saada toimiva kokonaisuus, jonka toteutumista ei vaikeutaisi, että työntekijät vaihtuvat. Uuden työntekijän on helppo tulla mukaan tiimiin, sillä hänellä on tämän opinnäytetyön tuloksena valmis suunnitelma, jota hän voi muokata omanlaisekseen.

Tavoitteena oli tuottaa jokaiselle yhdeksälle koulutuskerralle teemat ja tavoitteet. Tarkoituksena ei ollut luoda materiaalipakettia, vaan antaa jokaiselle kerralle aihe ja tavoite, jonka toteutumisesta kukin työntekijä vastaa omalla tavallaan. Muutamia vanhoja, jo seurakunnassa käytettyjä materiaaleja on liitteenä suunnitelmassa työntekijöiden käyttöön.

5.2 Prosessin kuvaus ja kyselyn toteuttaminen

Isoskoulutussuunnitelman teko on ollut prosessi, joka on alkanut syksyllä 2011. Idean saamisen jälkeen ensimmäinen askel oli koota kouluttajat samaan palaveriin. Tässä palaverissa oli läsnä kolme nuoriso-ohjaajaa ja nuorisotyöstä vas-

taava teologi. Palaveriin tultaessa oli jo tiedossa se, että tämä työ toteutettaisiin opinnäytetyönä ja tarkoituksena olisi saada kirjallinen suunnitelma tulevia vuosia varten. Palaverissa vaihdettiin ajatuksia menneistä vuosista ja suunniteltiin tulevaa. Vanhat käytännöt, aiheet ja teemat käytiin läpi ja mietittiin, mitä kannattaisi kenties säilyttää. Uusia ideoita mietittiin ja joitakin myös otettiin mukaan suunnitelmaan. Palaveri toimi prosessin varsinaisena käynnistäjänä ja sen jälkeen suunnitelman teemat ja tavoitteet liitettiin suunnitelmaan muokkausta varten. Tavoitteita on muokattu syksyn ja kevään mittaan sellaisiksi, että ne ovat realistisia ja toimivia.

Syksyn palaverin jälkeen prosessi on jatkunut siten, että koulutus alkoi syyskuun lopussa ja uusi suunnitelma otettiin silloin käyttöön. Suunnitelmaa on siis testattu siitä saakka. Teemoihin ei ole tehty palaverin jälkeen muutoksia, mutta tavoitteita on muokattu edelleen syksyn ja kevään aikana yhdessä työntekijöiden kanssa. Tavoitteiden muokkaamista varten on käyty puhelinkeskusteluja, vaihdettu sähköpostiviestejä ja tapaamisia on järjestetty aina mahdollisuuksien mukaan.

Maalikuussa 2012 isokoulutuslaisille teetettiin kysely, jolla arvioitiin koulutuksen toteutumista. (Liite 2). Lisäksi tehtiin kysely isokouluttajille. (Liite 3). Kysymyslomakkeet olivat hieman erilaisia, mutta tavoitteena oli kysyä molemmilta ryhmiltä uuden suunnitelman onnistumisesta. Aineistonkeruumenetelmäksi on valittu kvalitatiivinen lomakekysely.

Kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan sitä, ettei tutkimuksessa pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan tavoitteena on pyrkiä kuvaamaan jotakin tapahtumaa, tiettyä toimintaa tai sitten annetaan mielekäs tulkinta jostakin ilmiöstä (Eskola & Suoranta 2001, 61). Avoimet kysymykset toimivat tässä tutkimuksessa hyvin, sillä vastaajilta oli tarkoitus saada mahdollisimman monipuolinen vastaus ja he saivat vapaasti kirjoittaa kaikki ajatuksensa koulutuksesta. Tutkittaville esitetyt kysymykset selviävät kyselyn arvioinnin ja pohdinnan yhteydessä.

Kvalitatiiviselle tutkimukselle on kaksi tyypillistä piirrettä: tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista ja aineisto kootaan luonnollisissa sekä todellisissa tilan-

teissa. Tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysiä, mikä tarkoittaa sitä, että tutkija pyrkii paljastamaan odottamattomia seikkoja. Sen vuoksi lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesin testaaminen, vaan aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Tutkimusmenetelmään kuuluu se, että tutkimusjoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei käytetä satunnaisotoksia. Yhtenä piirteinä on se, että tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä ja kvalitatiivinen tutkimus on menetelmänä joustava. Suunnitelmat voidaan myös muuttaa olosuhteiden mukaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.)

Tässä työssä nämä kvalitatiivisen tutkimuksen tyypilliset piirteet toteutuvat hyvin, sillä muutoksia on jouduttu tekemään aikataulujen ja olosuhteiden mukaan. Lisäksi on tullut esille odottamattomia seikkoja, jotka ovat vaikuttaneet tähän työhön.

5.3 Koulutuksen sisällöt

Jokaisella koulutuskerralla käydään läpi isosuuteen liittyviä asioita sekä kertausena kristinuskon perusasioita. Jokainen koulutuskerta koostuu siis aina kahdesta eri teemasta. Koulutusketojen tavoitteet koostuvat pääsääntöisesti isosuuden tavoitteista, sillä kertausaiheiden tavoitteet ovat tulleet selviksi jo ripipikoulussa. Jokaisella koulutuskerralla pääpaino on siis isosuuden teemassa, johon kuuluu kertausosio kristinuskon perusasioista.

Isoskoulutussuunnitelmaa pohtinut tiimi, johon kuului nuorisotyönohjaajat ja nuorisotyöstä vastaava teologi, tulivat siihen tulokseen, että kristinopin kertaus isoskoulutuksessa on pakollista ja tarpeellista, sillä oman leirin ajalta jääneet tiedot ja taidot ovat saattaneet kadota mielestä. Vuonna 2011 isoskoulutuksen aloittaville teetettiin koe, jossa testattiin kesällä opittuja asioita. Tässä kyselyssä kysyttiin mitä tarkoittaa kolmiyhteisyys, mitkä ovat kirkon sakramentit, mitä on synti, mikä on kymmenen käskyn merkitys ja miten ihminen pelastuu. Tulosten perusteella oli selvää, että kertausta aiheista on koulutuksessa tehtävä tämän vuoden ja sitä seuraavien vuosien isosten kanssa. Jo ensimmäinen kysymys teki selväksi kertaamisen tarpeellisuuden; vain muutama osasi selittää, mitä

tarkoittaa se, että Jumala on kolmiyhteinen. Ehtoollisen merkitys oli myös monessa vastauksessa väärin. Nämä viisi kysymystä olivat sellaisia, joihin olisi olettanut jokaisen rippikoulun käyneen osaavan vastata edes jollain tasolla oikeaan suuntaan.

Ensimmäinen kokoontumiskerta on leiriolosuhteissa, joka antaa mahdollisuuden viikonlopun mittaiselle intensiiviyöskentelylle. Viikonlopun ohjelmassa on tutustumista ja toimintaa. Pää tavoite on ryhmäytyminen, lisäksi tavoitteena on antaa kokonaiskuva vuoden koulutuksesta ja kertoa, mitä isoselta ja koulutuksessa vaaditaan. Turvallisuuskoulutuksessa tavoitteena on tutustua leirikeskuksen turvallisuuteen ja toimintaan hätätilanteissa. Viikonloppu päättyy messuun Huitisten kirkossa.

Toisen kokoontumiskertana aiheena ovat iltaohjelmat ja leikit ja kertaushaiheena synti. Tavoitteena on, että nuoret ymmärtävät iltaohjelmien ja leikkien tarkoituksen ja tehtävän. Nuoret oppivat rakentamaan iltaohjelmista sellaisen kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on palvella rippikoulun tavoitteita. Tavoitteena on myös, että nuori oppii jotain uutta itsestään ja ymmärtää, miten omalla toiminnalla voi vaikuttaa rippikoulun ilmapiiriin.

Kolmannen kerran aihe on Raamattu ja kertaushaihe on Raamatun merkitys. Tavoitteena on, että nuori oppii käyttämään Raamattua, osaa innostaa rippikoululaisia tutkimaan Raamattua itsenäisesti sekä rohkaistaa kyselemään uskonasioista.

Neljännellä kokoontumiskerralla aiheet ovat isosuus ja kertaushaiheena ehtoollisen merkitys. Tavoitteena on, että nuori ymmärtää roolinsa linkkinä työntekijöiden ja rippikoululaisien välillä. Nuori haluaa kehittää itseään; oppia uutta ja kokeilla rajojaan. Nuori ymmärtää myös sen, että hän on yksi seurakunnan työntekijöistä. Nuori uskalttaa olla oma itsensä ja haluaa jatkaa tehtäväänsä myös rippikoulun jälkeen.

Viidennen kerran aiheet ovat hartaus ja rukous sekä kertaushaiheena Isä, Poika ja Pyhä Henki. Tavoitteet ovat, että nuori osaa tuoda esille omia, positiivisia aja-

tuksiaan uskoon liittyen esimerkiksi iltahartauksissa. Nuori osaa omalla esimerkillään rohkaista rippikoululaisia hiljentymään ja rukoilemaan.

Kuudennen kerran isosuuden aihe on vapaa-aika ja kertausaihe on, miten pääsen taivaaseen. Tavoitteisiin kuuluu se, että nuori ymmärtää isosen tehtävät vapaa-aikana ja hän ymmärtää isosten ja rippikoululaisten välisen vapaa-ajan eron; rippikoululaisten vapaa-aika on isosen työaika.

Seitsemäs kerta pitää sisällään aiheet ryhmätyöskentely ja kertauksena mitä tapahtuu kasteessa. Tavoitteet näihin liittyen ovat ne, että nuori osaa huomioida ryhmän jäsenet tasapuolisesti ja ymmärtää ryhmän merkityksen sekä näkee itsensä osana ryhmää.

Kahdeksannen kerran aihe on ongelmatilanteet leirillä ja kristinopin kertausaihe on kymmenen käskyn merkitys. Tavoitteina ovat: isonen tiedostaa roolinsa rippikoululaisen rinnallakulkijana, ymmärtää kääntyä tarvittaessa ohjaajien puoleen ja tavoitteena on myös harjoitella ongelmanratkaisutaitoja.

Yhdeksäs ja viimeinen koulutuskerta on jälleen Ylistenrannassa. Koko viikonlopun leiri huipentuu isosten tehtävään siunaamiseen. Päätösleirin ohjelmassa on seuraava teemat: ensiapukoulutus, isosena varhaisnuortenleirillä, iltaohjelmien ja hartauksien valmistelu ja koulutuksen päätös. Tavoitteena on vahvistaa ja kerrata vuoden aikana opittuja asioita, harjoitella ensiavun perusteita leiriolosuhteissa ja vahvistaa yhteishenkeä.

6 ISOSKOULUTUSSUUNNITELMAN ARVIOINTIA JA POHDINTAA

Isoskoulutussuunnitelman laatiminen edellyttää sitä, että sitä on jollain tavalla myös arvioitu. Suunnitelmalle annetut tavoitteet täytyy testata, jotta saadaan tietoa siitä, millä tavalla koulutus on muotoutunut uuden suunnitelman myötä ja miten tulevaisuudessa kannattaa toimia.

6.1 Isoskoulutuslaisten näkökulma

Isoskoulutuslaisille teetettiin kysely, jossa haluttiin selvittää, miten koulutus on tähän asti sujunut ja miten uudet aiheet ovat koulutuslaisten mielestä toimineet. Vastaajia oli yhteensä 14. Kyselyssä koulutuslaisilta kysyttiin perusasioiden kertaamisen tarpeellisuutta, isoskoulutuksen antia, leirin onnistumista, hyvän isosen määrittelyä, kehittämistarpeita ja tulevaisuuden suunnitelmia. Kyselylomake löytyy opinnäytetyön liitteistä.

6.1.1 Kristinuskon kertausaiheet

Kysyttäessä, ovatko kristinuskon kertausaiheet olleet tarpeellisia, vai ovatko isoskoulutuslaiset kokeneet ne turhiksi oman rippikoulun jälkeen, vastaukset yllättivät melkoisesti, koska oletamus oli se, että kertausaiheiden sijaan koulutuslaiset olisivat halunneet painottaa koulutusta isosuuden teemoihin. Kaikki vastasivat siihen, että kertaus on ollut tarpeellista.

Oli, koska isosten on tärkeää tietää kristinuskon asioita.

Kyllä, jotta olen hyvä isonen.

Oli, koska kertaus on opintojen äiti ja isä.

Perusteluja oli monenlaisia, mutta yleisin oli se, että isosen kuuluu tietää kristinuskon perusasiat. Moni koki myös sen, että oman riparin asiat ovat valitettavasti jo ehtineet unohtua. Omalla riparilla on ehkä keskitytty eri asioihin ja keskittyminen on saattanut olla heikkoa. Isosen rooli on erilainen ja siinä roolissa

perusasioiden tunteminen on välttämätöntä, jotta osaa vastata rippikoululaisten kysymyksiin ja on myös valmiudet ohjata raamisryhmiä.

Yhdessä vastauslomakkeessa oli tuotu esille sellainen asia, että isoseksi voitulla myös sellainen nuori, joka ei ole käynyt omaa rippikoulua Huittisissa. Tällöin on voitu painottaa eri asioita ja etenkin tämän vuoksi kertaus on ollut aiheellista.

Kaiken kaikkiaan kertaus on ollut jälleen opintojen äiti. Isoskoulutuslaiset vaikuttavat hyvin motivoituneilta oppimaan kristinuskosta ja näin voin todeta, että päätös kertaamisesta on ollut oikea ja tarpeellinen.

6.1.2 Isoskoulutuksessa saadut taidot ja tiedot

Kysymys siitä, mitä taitoja ja tietoja isoskoulutuslaiset ovat kokeneet saaneensa koulutuksesta tähän saakka, tärkeimpänä taitona esiin nousivat leikit, iltaohjelmat ja yhteistyö. Yhteishenki oli sana, joka nousi esiin myös useasta vastauksesta. Tällä varmasti tarkoitetaan ryhmäytymistä, joka tällä ryhmällä on onnistunut aloitusleirillä ilmeisen hyvin. Raamatun tuntemus ja kristinuskon perusasiat nousivat myös esille. Tässä hyvänä johdatteluna toimi varmasti ensimmäinen kysymys. Konkreettisia taitoja oli mainittu myös, esimerkiksi palon sammuttaminen, joka kuului ensimmäisen leirin pelastuskoulutukseen.

Yhteishenkeä ja työtä.

Iltaohjelma, raamis, hartaudet ja monet muut asiat.

Yhteistyötä ja oppinut sammuttamaan palon.

Isoskoulutuslaiset eivät välttämättä edes tiedosta kaikkia tietoja ja taitoja, joita koulutus on antanut. Tähän kysymykseen olisikin hyvä palata koulutuksen päättyessä ja korostaa sitä, että koulutus on hyödyllinen myös muilla elämän osa-alueilla.

6.1.3 Mitä kehitettävää koulutuksessa olisi?

Tärkein viesti tässä kohdassa oli se, että koulutusta voisi olla useammin. Koontumiset ovat kerran kuussa, mutta moni toivoi, että koulutusta olisi peräti joka viikko. Tähän asiaan voisi tulla muutos ensi syksystä saakka, sillä viesti oli selvää: koulutuslaiset haluavat tavata useammin ja työskennellä omassa isosryhmässä. Ryhmäytymisen kannalta näin harvat koontumiset ovat hankalia. Seuraavaan kertaan on niin pitkä aika, että asiat saattavat unohtua. Tässä kohdassa on hyvä myös miettiä, mitä muuta toimintaa isokoulutuslaisille on tarjota ja mikä voisi mahdollisesti kuulua myös koulutukseen.

Kaksi kertaa kuukaudessa olisi ollut ehkä parempi jatkossa, jotta ehdittäisiin käydä asiat tiiviimmin.

Mielestäni ei ole paljoa parannettavaa ehkä koulutusta voisi olla useammin kuin kerran kuukaudessa.

Kellonaika ja päivä olivat myös muutoksen tarpeessa. Nämä ovat sellaisia asioita, joita Huittisissa on useasti mietitty ja niitä on vaihdeltu tarpeen mukaan. Lauantai ei ole paras mahdollinen päivä, sillä monilla on silloin tärkeitä menoja. Monet koulutuslaiset ovat aktiivisia myös muualla ja menoja on monenlaisia. Arkipäivinäkin on harrastuksia ja menoja, mutta niitä on helpompi jättää väliin ja siirtää. Kellonajasta oli sellaista pohdintaa, että lauantaisin koulutus voisi alkaa myöhemmin. Joku toinen saattaa puolestaan olla sitä mieltä, että koulutus voisi olla heti aamulla, jotta päivä jäisi sitten omaan vapaa-aikaan. Nämä ovat osittain mielipidekysymyksiä. Järkevintä voisi olla se, että aina uuden koulutusjoukon kanssa voisi miettiä, mikä olisi paras aika koulutukselle ja yhdessä tehdä aikataulutus vuodelle. Toki tämä on myös resurssikysymys. Työntekijöillä on kerhot ja muut työtehtävät, jotka osittain rajaavat sitä, mitä viikko-ohjelmaan mahtuu.

Iltapäivällä olisi kivempaa, koska ei tarvitsisi herätä niin aikaisin ja pystyisi keskittymään paremmin.

Voisi alkaa myöhemmin pari tuntia, mutta kesto on hyvä.

Koulutusta voisi olla mielummin arkena.

Kahvitaulla enemmän pullaa.

6.1.4 Isoskoulutusleirit

Kysymyksen tarkoituksena oli kerätä ajatuksia koulutuksen aloitusleiristä ja mahdollisesti saada ideoita myös toukokuun päätösleiriin. Ennakko-oletuksena oli se, että leirit ovat koulutuksen kohokohtia. Ensimmäinen kokoontuminen tapahtuu aina leirillä ja sen on paras mahdollinen paikka ryhmäytymiselle. Leiriolosuhteet luovat erilaisen tunnelman ja johdattelevat ajatuksen jo tulevan kesän rippileirille. Isoskoulutusleirit ovat myös harjoituksia siitä, että ollaan jo vastuussa monista asioista. Rippikoululaisen rooli vaihdetaan isosen rooliin ja tässä roolissa saadaan kasvaa tuleva vuosi kohtia ensimmäistä isoskesää.

Kaikki vastanneet olivat sitä mieltä, että leiri oli onnistunut ja mukava. Leiri auttoi vastanneiden mukaan ryhmäytymisessä erityisen hyvin. Toisiin tutustuminen kävi mukavasti ja rennosti ja leiri nosti yhteishenkeä.

Leiri oli mahtava ja toi meidät hyvin yhteen.

Mielestäni se oli hyvä keino tutustua porukkaan ja auttoi tuomaan yhteistyötaitoja.

Siellä oli kivaa ja tuli isosporukalle semmosta ryhmäfiillistä.

Oli kiva tutustua rennoin merkein.

Päätösleiriin oli yksi ehdotus, ja se oli asioiden kertaaminen. Ilmeisesti tässä tarkoitetaan isosuuteen liittyvien asioiden kertaamista. Ehkä päätösleirillä voisi

kerrata myös rippikoulun tavoitteita ja sen myötä sääntöjä, oikeuksia ja yleisiä leiriin vaikuttavia asioita.

Toivottavasti vikal leiril tulis vielä pikakertaus.

6.1.5 Koulutukseen tulijoiden odotukset

Jokaisella koulutukseen tulijalla on jonkinlaiset odotukset tulevaa vuotta varten. Viidennessä kysymyksessä halusin selvittää näitä odotuksia johdattelematta sen enempää.

Kaikki olivat sitä mieltä, että koulutus on vastannut niitä odotuksia, joita siihen on ollut ajateltuna. Koulutuslaisten ei ollut helppo nimetä näitä odotuksia, mutta muutamassa vastauksessa niitä oli eritelty.

Odotin aikalailla tätä samaa fiilistä.

Kyllä, koulutusta voisi olla enemmän.

Koulutus on ollut samanlainen kuin olin odottanut.

Koulutukseen oli odotettu tiettyä fiilistä. Tämä oli myös toteutunut. Oletan tässä olevan kyseessä yhteishenki ja koulutuksen rento ote. Isoskoulutus nimessä jo on arvattavissa, että kyseessä ei ole vain hengailua, vaan tarkoituksena on kouluttautua isoseksi. Kuitenkin isostoiminta ei ole pelkkää koulutusta ja sen merkitystä ei saisi mielestäni korostaa. Toiminta aktivoi nuoria, ei pelkkä koulutus.

6.1.6 Millainen on hyvä isonen?

Hyvän isosen määrittelyssä oltiin lähes yksimielisiä. Huomasi selvästi, että aihetta oli koulutuskerroilla käyty läpi, sillä vastauksen olivat lähes samankaltaisia. Koulutuslaisten mielestä hyvä isonen on luotettava, vastuullinen, rento, iloinen ja sellainen, joka kuuntelee toisten murheita. Muutamassa vastauksessa oli

mainittu se, että hyvä isonen viettää aikaa leiriläisten kanssa. Tämä vastaus liittyy varmasti vapaa-aikaan liittyvään koulutuskertaan, jossa käydään läpi sitä, milloin isosta tarvitaan eniten. Ja leirillä se tarkoittaa tietenkin sitä aikaa, jolloin leiriläiset ovat vapaa-ajalla. Isonen on tällöin valmiina kuuntelemaan ja aistimaan leiriläisten ajatuksia ja leirin tunnelmaa. Hyvän isosen kriteerit ovat hyvin tiedossa ja ehkä olisi hyvä palata näihin myös leireillä, jotta omaa käyttäytymistä olisi mahdollista tarkkailla. Kaiken kaikkiaan isosesta annetaan rento ja positiivinen kuva, joka suojelee ja tukee rippikoululaisia.

Viettää aikaa leiriläisten kanssa.

Vastuullinen, rento, luotettava ja hauska.

Kuuntelee ja ottaa kaikki huomioon.

Suojeleva, kiltti, rehti, iloinen, hyvä uimaan ja paistamaan makkaraa.

6.1.7 Mitä tapahtuu isoskoulutuksen jälkeen?

11/14 vastaajasta on tulossa leireille isoseksi tulevana tai tulevina kesinä. 6/14 vastaajasta kertoo jatkavansa nuortenilloissa käyntiä. Yhdessä vastauslomakkeessa tämä kysymys on nostanut esiin maininnan siitä, että kyseinen koulutuslainen on tullut uskoon vasta isoskoulutuksessa. Tästä voisi tulkita sen, että seurakunnasta on tullut koulutuksen aikana nuorelle paikka, jossa on hyvä ja turvallinen olla. Isostoiminta saattaa olla liian koulutus- ja leiripainotteista, mutta siinä on myös hyvät puolensa. Selkeä tavoite leirille pääsystä motivoi koulutukseen osallistumista ja isosena olo koetaan kunniatehtävänä. Huittisissa on hyvä tilanne sen suhteen, että kaikki isokset pääsevät varmasti rippileirille. Ketään ei tarvitse pudottaa tai karsia pois vähäisen kokemuksen vuoksi. Kaikki pääsevät heti koulutuksen päätyttyä kokeilemaan isosena oloa niin rippi- kuin varhaisnuortenleireilläkin.

Käyn kulmassa ja aion mennä riparille isoseksi.

Menen isosekssi leireille.

Isonen ja ahkera kulmassa kävijä.

6.2 Kouluttajien näkökulma

Kouluttajille laaditussa kyselylomakkeessa oli neljä avointa kysymystä, joiden tavoitteena oli selvittää koulutuksen tähän saakka toteutuneita kertoja ja arvioida niitä. Vastaajia oli kolme. Kyselylomake löytyy opinnäytetyön liitteistä. (Liite 3)

6.2.1 Uudet teemat ja aiheet

Vastaajat ovat sitä mieltä, että suunnitelma on ollut selkeä ja sitä on noudatettu. On pystytty rakentamaan mielekäs kokonaisuus koulutukseksi, jossa on sopivasti käytännön toimintaa ja teologista opetusta. Kehitettävää toki löytyy, mutta niihin vastaajat palaavat myöhemmissä kysymyksissä. Suunnitelma on vastannut odotuksia ja on toiminut hyvin.

Olemme pysyneet suunnitelmassamme ja suunnitelma on pääpiirteittäin selkeä.

Uudet teemat ja aiheet ovat olleet onnistuneita.

On toiminut mielestäni hyvin, kehitettävää toki aina löytyy.

6.2.2 Kertaamisen toteutus ja tarpeellisuus

Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että kertaaminen on ollut tarpeellista. Koulutukseen tulijoiden heikko tiedollinen taso on vaatinut sen, että kertaamista toteutetaan. Perusasioita on päästy myös joissain aiheessa syventämään ja se on ollut positiivista. Ehdotuksena eräässä vastauksessa oli, että isosille tehtäisiin jatkossa pieni kertausvihkonen kristinopin perusasioista. Se voisi olla hyvä ma-

teriaali myös rippileirille, josta voisi sitten tarpeen tullen tarkistaa jonkun mieltä askarruttavan asian. Jatkossa aloittavan koulutusryhmän tasotestin mukaan voidaan miettiä, kuinka perusteellisesti asiat käydään läpi. Jos tietoa on, voidaan asioita syventää enemmän. Vastaaja mainitsee, että tavoitteeksi on otettava se, että isoskoulutettavat osaavat kristinuskon perusteet vähintäänkin tyydyttävästi koulutuksen läpikäytyään.

Kyllä on ollut tarpeellista.

Kertaaminen on ollut tarpeellista, koska tavoitteeksi on otettava, että isoskoulutettavat osaavat kristinuskon perusteet vähintäänkin tyydyttävästi koulutuksen päätyttyä.

6.2.3 Mitä kehitettävää koulutuksessa vielä olisi?

Isoskouluttajille toivotaan enemmän yhteisiä palavereja. Toiveena on ilmeisesti yhteinen suunnittelu ja samalla voisi myös vaihtaa koulutuksen kuluessa ideoita ja ajatuksia ryhmästä. Koulutusta on myös vedetty yleensä vain yhden kouluttajan johdolla. Olisi varmasti rikkaus saada mukaan työparit. Kouluttajien vähyys tuo tähän ongelman, sillä ainakin keväällä rippikoulun etukäteispäivät ja muut tapahtumat verottavat työntekijöitä.

Isoskoulutuslaisia voisi vastuuttaa nuortenilloissa, he voisivat ottaa mm. hartauksista vastuuta.

Isosten motivoiminen oman hengellisen elämän kehittämiseksi on iso kysymys, johon tulee paneutua paremmin.

Kehitettävää löytyy myös isosten osallistamisesta seurakunnan nuortentoimintaan. Isokset voisivat ottaa vastuuta nuortenilloista ja hartauksista. Tähän saakka isokset ovat olleet vain mukana oman mielenkiinnon mukaan. Yhteinen tekeminen voisi kuitenkin motivoida myös muihin seurakunnan tilaisuuksiin. Toisessa vastauksessa oli mietitty sitä, miten paljon isosten motivaation puute vaikuttaa

koulutukseen ja toimintaan osallistumiseen. Isosten motivoiminen etenkin oman hengellisen elämän kehittämiseksi on vastaajan mukaan iso kysymys, johon tulee paneutua aikaisempaa paremmin. Tähän asiaan ei varmastikaan löydy yksiselitteistä ratkaisua, mutta asiaan on koulutuksessa kiinnitettävä huomiota. Oman hengellisen elämän hoitaminen ja siihen motivoituminen ovat avaimet kaikkeen muuhun toimintaan. Silloin kristinuskon perusteet kiinnostavat ja kaikki muukin toiminta tuntuu mielekkäältä.

6.2.4 Koulutusmalli

Vastaajilta kysyttiin, ovatko nykyinen isoskoulutusmalli (kokoontumiset kerran kuukaudessa, leirit) heidän mielestään toimiva. Kaikki olivat sitä mieltä, että koulutusmalli on toimiva nykyisellään. Leirejä voisi olla syksyllä vielä toinen, mutta muuten kokoontumiskerrat ovat riittävät, sillä nuoret ovat koulussa ja se vie heiltä paljon aikaa ja voimavaroja.

Isoskoulutusmalli toimii nykyisellään.

Pitäisi myös suunnitella isosia muuhun seurakunnan toimintaa.

Koulutettavat ovat koulussa, joten liian tiivis tahti ei ole hyväksi.

Lisäksi isosille kaivattaisiin edelleen mukaan myös muuhun seurakunnan toimintaan. Isokset pitäisi saada aktivoitua osallistumaan ja tekemään. Nuortenillat, messut, varkkatyön kerhot ja tapahtumat, tavalliset Jumalapalvelukset ovat sellaisia tilaisuuksia, joihin isokset voisivat esimerkiksi osallistua. Työntekijällä on kokoava voima. Nuoret voi omalla innostuksella saada mukaan vaikka mihin. Isosiin tulisi panostaa ja välillä heille voisi myös keksiä jotain mukavaa, normaalia poikkeavaa tekemistä.

Kaiken kaikkiaan isoskoulutussuunnitelma on vastannut siihen tarpeeseen, joka seurakunnalla oli. Sekä isoskoulutettavat, että kouluttajat ovat olleet pääsääntöisesti tyytyväisiä suunnitelmaan. Kehittämistä vaativia kohtia koulutuksessa toki on, mutta ne jäävät seurakunnan mietittäväksi, mitä niistä mahdollisesti to-

teutetaan tulevina vuosina. Suunnitelma on täyttänyt tavoitteensa, jotka sille on asetettu.

7 LOPPUPOHDINTA

Tämän opinnäytetyön tekeminen on alusta saakka ollut innostavaa ja mielenkiintoista. Isostoiminnan ja erityisesti isoskoulutuksen merkitys omassa työssäni tulee olemaan suuri. Opinnäytetyön aihe on antanut kipinän isostoiminnan ja isoskoulutuksen kehittämiseksi. Tämä prosessi käynnistyi syksyllä 2011 ja työ valmistui keväällä 2012, mutta prosessi jatkuu silti.

Suunnitelman tekeminen on herättänyt Huittisissa keskustelua ja mielenkiintoa isoskoulutusta kohtaan. Se on ollut yksi tavoite, joka minulla on ollut tätä työtä tehdessä. Se ei aina riitä, että on itse innostunut, vaan tarvitaan myös ympärille aktiivinen tiimi, joka pystyy sitten suunnitelmaa todella käyttämään ja toteuttamaan. Ja juuri tällainen suunnitelma, jossa ei anneta valmiita materiaaleja, vaatii työntekijältä omaa innostusta ja panostusta. Toivon, että tämä prosessi on ollut edesauttamassa sitä.

Jos aloittaisin tämän työn alusta, tekisin varmasti asioita toisin. Ensiksi kartoittaisin laajasti, minkälaisia suunnitelmia muilla seurakunnilla on ja käyttäisin ennakkovalmisteluihin paljon enemmän aikaa. Olisin myös halunnut haastatella työntekijöitä, mutta se ei ollut aikarajojen puitteissa mahdollista.

Tätä työtä tehdessä on ollut hieno huomata se, miten oma ammatillinen kasvu kehittyy tiedon ja taidon karttuessa. Uuden tiedon liittäminen vanhaan ja etenkin kaiken tiedon liittäminen käytäntöön on tuonut positiivisia kokemuksia seurakunnan työstä.

Huittisten ensimmäinen kirjallinen isoskoulutussuunnitelma on esimerkkinä siitä, että isosia arvostetaan ja heihin tulisi tulevaisuudessa panostaa yhä enemmän.

LÄHTEET

- Antola, Markku 2006. Kristittyinä Suomessa. Rippikoulukirja maahanmuuttajille ja ulkosuomalaisille. Helsinki: Kirkkohallituksen erillisjulkaisuja 2006/ Kasvatus- ja nuorisotyö, Usko ja oppi
- Eskola, Jari 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino
- Harjunpää, Mikko; Paananen, Terhi; Parviainen, Jorma & Saarainen, Pekka 1994. Elämän siiville. Isoskouluttajan käsikirja. Helsinki: Kirjapaja
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes & Pirkko; Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi
- Huittisten seurakunta i.a. Toiminta, Toimipaikat, Yhteystiedot. Viitattu 27.4.2012.
<http://www.huittistenseurakunta.fi>
- Kiilunen, Katariina; Rantavuori & Markus; Salo, Kalervo 2002. Isosen käsikirja. Helsinki: Kirjapaja
- Kirkkohallitus 2001. Elämä-usko-rukous: Rippikoulusuunnitelma 2001. Suomen ev.lut kirkon kirkkohallituksen julkaisuja. Helsinki: Kirkkohallitus
- Kirkkohallitus 2001. Rippikouluopas: elämä-usko-rukous-seurakuntayhteys 2001. Suomen ev.lut kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2001. Helsinki: Kirkkohallitus/Toiminnallinen osasto
- Kuusi, Riitta & Porkka, Jouko 2006. Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille. Erilaiset oppijat rippikoulussa. Kirkkohallituksen julkaisuja

Niemelä, Kati 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus

Paananen, Terhi & Tuominen, Hans 2002. Aarre-Isoskouluttajan opas. Helsinki: Lasten keskus

Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: Lk-kirjat/ Lasten keskus oy

Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen. Suomen evanlekis-luterilaisen kirkon isostoimintaa 2000-luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallituksen julkaisuja 2004

Romppainen, Päivi 1992. Isoisen eväät- Kahdeksan kerran koulutusmateriaali. Helsinki: Karas-sana.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Tutkimustieto hyötykäyttöön. Nuorisotyön neuvottelupäivät Jyväskylässä 12-14.1.2012. Viitattu 20.3.2012.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2FDF84>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Kasvatus ja nuorisotyö. Rippikoulu ja isoset. Viitattu 19.3.2012

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/988645155570A7D2C2256FEA0037040C?OpenDocument&lang=FI>

LIITTEET

Liite 1:Huittisten seurakunnan isoskoulutussuunnitelma

Rento ja Rock

-Huittisten srk nuoret-

**Hän antaa enkeleilleen käskyn
varjella sinua, missä ikinä kuljet,
ja he kantavat sinua käsil-
lään, ettet loukkaa jalkaasi ki-
veen.**

-Ps. 91:11-12-

Sisällys

<u>1. Koçoontumiskerta</u>	42
<u>2. Koçoontumiskerta</u>	43
<u>3. Koçoontumiskerta</u>	44
<u>4. Koçoontumiskerta</u>	45
<u>5. Koçoontumiskerta</u>	46
<u>6. Koçoontumiskerta</u>	47
<u>7. Koçoontumiskerta</u>	48
<u>8. Koçoontumiskerta</u>	49
<u>9. Koçoontumiskerta</u>	50

Liitteet

(sietä löydät lomakkeita ja käyttössä ollutta materiaalia)

Perustietoja koulutuksesta

Huittisten seurakunnan isoskoulutus on yksivuotinen. Toisen vuoden ja sitä vanhempien vuosien isosille on jatkokoulutusta mahdollisuuksien ja resurssien mukaan.

Kokoontumiskertoja vuodessa 9, koulutus alkaa ja päättyy viikonloppuleiriin Ylistenrannassa.

Koulutuskerrat ovat pääsääntöisesti lauantaisin klo 11–13.00 Kulmassa.

Leireille haut tapahtuvat helmi-maaliskuussa. Mahdollisuuksien mukaan isosia voidaan käyttää rippikoulujen etukäteispäivissä, jotka alkavat jo maaliskuussa.

Koulutusta toteuttavat nuorisotyönohjaajat ja papit. Isoskoulutuksessa käytetään myös vierailevia kouluttajia; turvallisuuskoulutus, ensiapu yms.

Isoskoulutukseen ilmoittaudutaan syksyllä ja siitä jaetaan informaatiota netissä ja koululla. Aloitusleiri Ylistenrannassa toimii ensimmäisenä kokoontumisena, jolloin kaikki innokkaat tulevat isokset pääsevät aloittamaan vuoden urakan.

Hei sinä isokouluttaja...

Tämä suunnitelma antaa raamit isokoulutuksen toteuttamiselle. Jokaiselle koulutuskerralle on annettu teemat ja tavoitteet. Niiden pohjalta voit suunnitella koulutuskerran sellaiseksi, kuin itse haluat. Nämä teemat ja tavoitteet on laadittu syksyllä 2011 nuorisotyön tiimin kanssa.

...Ja ei muuta kun tsemppiä ja sinnattua koulutusvuotta!

1. Kokoontumiskerta

Aika: Syyskuu

Paikka: Ylistenranta

Viikonloppuleiri syyskuussa leirikeskus Ylistenrannassa. Leiri alkaa perjantai-iltana ja päättyy sunnuntaina messun jälkeen Huittisissa.

Ensimmäisen kokoontumisen ja koko viikonlopun tavoitteet:

- nuoret saavat kokonaiskäsityksen vuoden koulutuksesta, he ymmärtävät mitä isoselta odotetaan ja mitä koulutus heiltä vaatii
- nuoret oppivat ajattelemaan asioita rippikoululaisen näkökulmasta
- nuoret ymmärtävät mitä heiltä odotetaan ensimmäisten tapaamisten yhteydessä
- nuoret rohkaistuvat elämään isosen tehtävässä ja myös arjessa omana itsenään
- isoskoulutusryhmä pyritään saamaan ryhmäytymään ja tutustumaan toisiinsa
- turvallisuuskoulutuksessa tutustutaan leirikeskuksen turvallisuuteen ja toimintaan hätätilanteessa

2. Kokoontumiskerta

Aika: Lokakuu, lauantai klo 11-13

Paikka: Kulma

Aihe: Iltaohjelmat, leikit

Kertausaihe: Synnit

Tavoitteet:

- nuori ymmärtää iltaohjelmien tarkoituksen ja tehtävät
- nuori oppii rakentamaan iltaohjelmasta sellaisen kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on palvella rippikoulun tavoitteita
- nuori oppii jotain uutta itsestään
- nuori ymmärtää miten omalla toiminnallaan vaikuttaa rippikoulun ilmapiiriin

3. Kokoontumiskerta

Aika: Marraskuu, lauantai klo 11-13

Paikka: Kulma

Aihe: Raamattu

Kertausaihe: Raamatun merkitys

Tavoitteet:

- nuori oppii käyttämään Raamattua
- nuori osaa innostaa rippikoululaisia tutkimaan itsenäisesti Raamattua
- nuori rohkaisee kyselemään uskonasioista

4. Kokoontumiskerta

Aika: Joulukuu, lauantai klo 11-13

Paikka: Kulma

Aihe: Isosuus

Kertausaihe: Ehtoollisen merkitys

Tavoitteet:

- nuori ymmärtää roolinsa linkkinä työntekijöiden ja rippikoululaisten välillä
- nuori haluaa kehittää itseään; oppia uutta ja kokeilla rajojaan
- nuori ymmärtää olevansa yksi seurakunnan työntekijöistä (esimerkki seurakuntanuoresta)
- nuori ymmärtää että ei tarvitse esittää mitään mitä ei oikeasti ole
- nuori haluaa jatkaa tehtäväänsä "isosena" myös rippikoulun jälkeen

5. Kokoontumiskerta

Aika: Tammikuu, lauantai klo 11–13

Paikka: Kulma

Aihe: Hartaus ja rukous

Kertausaihe: Isä, poika ja Pyhä Henki

Tavoitteet:

- nuori osaa tuoda esille omia positiivisia, uskoon liittyviä ajatuksiaan iltahartauksissa
- nuori osaa omalla esimerkillään rohkaista rippikoululaista hiljentymään ja rukoilemaan

6. Kokoontumiskerta

Aika: Helmikuu, lauantai klo 11–13

Paikka: Kulma

Aihe: Vapaa-aika

Kertausaihe: Miten pääsen taivaaseen?

Tavoitteet:

- nuori ymmärtää tehtävät vapaa-aikana
- nuori ymmärtää rippikoululaisten ja isosten vapaa-ajan välisen eron
- nuori tiedostaa sen, että leiriläisten vapaa-aika on isosen työaikaa

7. Kokoontumiskerta

Aika: Maaliskuu, lauantai klo 11–13

Paikka: Kulma

Aihe: Ryhmätyöskentely

Kertausaihe: Mitä tapahtuu kasteessa?

Tavoitteet:

- nuori osaa huomioida ryhmänsä jäsenet tasapuolisesti
- nuori ymmärtää ryhmän merkityksen
- nuori näkee itsensä osana omaa ryhmäänsä; yhteishengen luominen

8. Kokoontumiskerta

Aika: Maaliskuu, lauantai klo 11–13

Paikka: Kulma

Aihe: Ongelmatilanteet leirillä

Kertausaihe: 10 käskyn merkitys

Tavoitteet:

- nuori tiedostaa roolinsa rippikoululaisen rinnallakulkijana
- nuori ymmärtää kääntyä työntekijän puoleen havaitessaan ongelmatilanteita
- harjoitellaan ongelmanratkaisutaitoja

9. Kokoontumiskerta

Aika: Toukokuu

Paikka: Ylistenranta

Päätösleirin ohjelmassa:

- ensiapukoulutus
- isosena varhaisnuortenleirillä
- iltaohjelmien ja hartauksien valmistelu
- tehtävään siunaaminen

Tavoitteet:

- vahvistaa ja kerrata vuoden aikana opittuja asioita
- ensiavun perustaitojen opettelu leiriolosuhteissa
- yhteishengen vahvistaminen

ISOSKOULUTUKSEN ALOITUS FIILIS-KYSELY

Jos haluan laittaa nimeni, sen voin taiteilla seuraavalle viivalle _____ ☺

Täydennä seuraavia lauseita:

1. Lähdin isoskoulutukseen, koska....

---

2. Toivoisin, että koulutuksessa.....

---

3. Koulutukselta odotan.....

---

4. Suhtaudun hengellisiin asioihin / uskoon...

---

5. Mitä haluaisin oppia uskonasioista isoskoulutuksen aikana...

Mitä muuta haluaisin oppia isoskoulutuksessa...

---

6. Toivoisin, että isoskoulutuksen vetäjät...

---

7. Olen kiinnostunut toimimaan isosena (ympyröi)

A: Sekä rippikoulu- että varhaisnuortenleireillä

B: Vain rippikoululeireillä

C: Vain varhaisnuortenleireillä

D: Haluan käydä vain isoskoulutuksen, en leireille

8. Tässä voit kertoa muita asioita tai tehdä kysymyksen vetäjille...

Alkutestausta...

1. Mitä tarkoittaa, että Jumala on kolmiyhteinen?

---

2. Mitkä ovat luterilaisen kirkon sakramentit, eli pyhät toimitukset? Mikä on niiden merkitys. Kummankin erikseen (2kpl) ?

---

3. Mitä on synti? Mistä tietää mikä on syntiä?

---

4. Mikä on kymmenen käskyn merkitys?

---

5. Miten ihminen pelastuu? Mitä pelastus tarkoittaa?

Hartaudet leirillä:

Yleistä:

Hartaus on rippikoululeirillä hiljentymisen, ajattelemisen ja toki myös evankelioimisen oiva väline. Tarkoituksena on, että hartauden ”yleisö” saadaan kuuntelemaan hartautta, tai ainakin hiljentymään hetkeksi.

Hartauksia rippileirillä ovat aamuhartaus/aamujumis ja iltahartaus ja mahdollisesti myös muita hartauksia.

Hartauden kannalta on tärkeää, että siihen on valmistauduttu huolella ja sen eteen on nähty vaivaa. Myös tietty tunnelma (rauhallinen, miellyttävä) on hartauden kannalta tärkeä-mutta ei kuitenkaan aivopesutyylisiin järjestetty. ELI HENGELLISISTÄ AISIOISTA EI SAA PUHUA PAINOSTAEN.

Hartaustila:

Hartaus pyritään yleensä pitämään sellaisessa tilassa, jossa ei tapahdu muita leirin kannalta merkittäviä tapahtumia, koska se voi auttaa leiriläisiä hartauteen keskittymisessä. Ylistenrannassa siis useimmiten YO-talo on käytössä hartauspaikkana.

Hartaustila valmistellaan ajoissa ennen hartautta hartauskuntoon.

Kynttilät palamaan, tuolit/patjat paikalleen, laulukirjat, Raamattu, manikka ym. valmiiksi ja valitaan laulut. Mahdollisesti myös niin, että leiriläiset hartauteen saapuessaan tulevat jo valmiiksi pimennettyyn tilaan, jossa palaavat kynttilät.

Rekvisiitta:

Näytelmämuotoisessa hartaudessa vaatteet ym. valmiiksi ja tietysti kynttilät, kesällä aamuhartauteen uusia kukkia ym.

Erilaisia hartauksia:**1. ”Perinteinen” laulu-Raamatunkohta-puhe-rukous-laulu-hartaus.**

(Työntekijä tai isonen pitää puheen liittyen johonkin Raamatunkohtaan tai johonkin omaan kokemukseensa tms.)

2. Hartausnäytelmä

Pieni näytelmä hengellisiin asioihin liittyvällä teemalla ja lisäksi spiikki.

Näytelmä on oiva väline hengellisten asioiden kertomiseen. Useat Raamatunkohdat elävöityvät näyttelemällä. Hartausnäytelmä saa olla hauska, mutta yli ei saisi vetää...

3. Toiminnallinen hartaus

Leiriläiset osallistuvat itse hartauteen. Kukin leiriläinen tuo hartauteen esim. kiven.

Mikä on isonen?

Historiallinen katsaus:

- isoskulttuuri kehittyi vähän kuin vahingossa 1960-luvulla, kun leirimuotoiset rippikoulut alkoivat ja jooku keksi pyytää vanhempia nuoria mukaan avustajiksi. Tehtävä muistutti isoveljestä- ja siskosta. Niinpä nuoret saivat nimekseen isonen (Isosen käsikirja s.5).

Isosen tehtävä:

- isonen toimii rippikoulussa ja varhaisnuortenleireillä ohjaajan apuna leirin toteuttamisessa. Tehtävät ovat vaihtelevia- leiri elää tietyn kaavan mukaan.

Isosen rooli:

- isonen on osa leirin johtoryhmää. **Eli olet leirillä "töissä".**

Isosen vastuu:

- **isonen on leirin johtoryhmän jäsenenä velvoitettu olemaan lojaali työntekijöitä kohtaan.** Isonen ei saa liittoutua leiriläisten kanssa asioissa, joissa johtajilla ja leiriläisillä on erimielisyyksiä
- **isosella on vastuuta leiriläisten turvallisuudesta.** isonen ei siis ainakaan ole se, joka organisoi "hypitääs katolta-leikin". Isosen tulisi nähdä mahdolliset vaaratilanteet ja ehkäistä ne. **Eritoten varhaisnuortenleireillä on syytä olla silmät selässäkin...**
- isosen hengellinen vastuu. Tahdot tai et, joudut olemaan silmätikkuna leiriläisille. **"Ooks sää joku uskovainen, vai?"** Isonen ei saa luoda negatiivista kuvaa kristinuskosta.
- isosena toimiessa ei ole tarkoituksenmukaista kehitellä leiriromansseja- leiri on sellainen tilanne, että ihastuminenkin saa uudet muodot, kun ollaan tiiviissä poru-

kassa. Jos vielä on samanlainen kiinnostus, niin leirin jälkeen ei mikään estä treffailusta.

- isosen hengellinen vastuu jatkuu myös riparin jälkeen...voit olla kutsumassa riparilaisia seurakunnan toimintaan.

Isosen vapaus:

- isonen saattaa saada joskus jopa jotain leirin sisäisiä etuuksia 😊 kuten nukkumaan meno hiukan myöhemmin kuin leiriläiset. Ole saamiesi vapauksien arvoinen...

Isonen on rippikoulun kannalta merkittävä henkilö- olet vain vähän vanhempi kuin rippikoululaiset- voit olla innostamassa leiriläisiä rippikoulun käymiseen.

Varhaisnuortenleireillä saat vielä konkreettisemmin olla isosisko tai isovelji.

Isosena olet korvaamaton ja arvokas- juuri sellaisena kuin olet!!!!

Liite 2: ISOSKOULUTUKSEN PALAUTE-KYSELY

Vuoden kestänyt isoskoulutus lähenee loppuaan ja nyt olisi tilaisuus antaa palautetta kuluneesta vuodesta. 😊

1. Syksyllä aloittaneille isoskoulutuslaisille teetettiin koe ja sen perusteella päätettiin, että kristinuskon perusasiat olisi hyvä kerrata isoskoulutuksen aikana. Oliko tämä mielestäsi tarpeellinen päätös ja miksi?

---

2. Mitä hyviä asioita/taitoja olet oppinut isoskoulutuksessa?

---

3. Mitä kehitettävää koulutuksessa mielestäsi olisi? (päivät,aika.paikka,aiheet,ohjaajat jne...?)

---

4. Isoskoulutus alkoi leirillä Ylistenrannassa. Mitä mieltä olit leiristä? Auttoiko se ryhmäytymisessä?

---

5. Onko koulutus vastannut odotuksiasi?

---

6. Millainen on mielestäsi hyvä isonen?

---

7. Miten aiot olla seurakunnan toiminnassa mukana toukokuun jälkeen? Isoskoulutus siis päättyy toukokuun lopussa.

Liite 3 Isoskoulutus Huittisten seurakunnassa

Kysely kouluttajille

1. Syksyllä 2011 sovimme uudet teemat ja aiheet koulutukseen. Miten tämä uusi suunnitelma on mielestäsi toteutunut?

2. Syksyn kokeen perusteella päätimme kerrata koulutuksessa nyt ja tulevaisuudessa kristinuskon perusasioita, miten tämä on toteutunut? Onko ollut tarpeellinen

3. Mitä kehitettävää koulutuksessa vielä olisi?

4. Onko nykyinen isoskoulutusmalli (kokoontumiset kerran kuukaudessa, leirit) mielestäsi toimiva?